

By. Og dertil kommer, at Staten ved at gaa ind paa denne Ordning med Odense opnaar et efter min Mening ikke ringe Gode: at komme til at opfylde den Forpligtelse, Staten har til at vise nogen Gengæld eller give nogen Oprejsning til Odense Kommune, naar Rytterafdelingen fjernes fra Byen. Jeg skal ikke udtale mig om, hvorvidt denne Forpligtelse er juridisk forbindende; det kan vel ogsaa være lige meget for os, da vi vel alle ere enige om, at Staten ogsaa skal opfylde sine moralske Forpligtelser. Staten har jo med udtrykkelige Ord paataget sig en Forpligtelse til at gøre noget for at give Odense Kommune Vederlag, naar Rytterafdelingen fjernes fra Byen. Nu kan Staten komme overens med Odense om, at denne overdrager Staten Rytterkasernen for 250,000 Kr. og dermed erklærer sig for vederlagt og tilfreds. Jeg tror, det er en ikke ringe Ting, der her naas. Ogsaa af den Grund anbefaler det sig for Staten at ordne sig med Odense Kommune.

Den højtærede Minister anførte, da han forelagde Forslaget, at han, da han var til Stede i Odense for at se paa Forholdene, havde faaet det Indtryk, at der vilde blive fodkoldt for Fangerne, hvis man indrettede disse Stalde i Rytterkasernen til Fængsel. Ja, det er naturligvis meget beklageligt, for det er ikke rart for Fanger at leve paa et fodkoldt Sted; de have jo ikke samme Ret, som vi andre have — vor Ret er for Resten ikke ubegrænset — til at fjerne sig fra de Steder, de opholde sig paa, hvis de finde dem mindre sunde. Men der bliver formodentlig nedsat et Udvalg angaaende denne Sag; det tager vel ogsaa til Odense, og saa maa det have sin Opmærksomhed henvendt paa, om ogsaa denne Fodkulde kan siges at være saa overordentlig slem, at den kan være fyldestgørende Grund til at bygge et helt nyt Fængsel i Nyborg til et Beløb, hvis Størrelse vi slet ikke i dette Øjeblik have nogen begrundet Mening om, men som i ethvert Tilfælde bliver stort, i Stedet for at indrette det i Kasernen i Odense for 800,000 Kr.

Desuden foreslaar den højtærede Minister, at der skal opføres en Tilbygning til Vridsløselille Strafanstalt, og dette er vist i enhver Henseende rigtigt. Jeg kan give dette Forslag min Tilslutning.

Endelig foreslaar den højtærede Minister, at der skal bygges ved Kølseng Mergelleje ved Limfjorden, saaledes at 30 Mand kunne opholde sig der ogsaa i Vinterhalvaaret. Det tror jeg, er en særdeles fornuftig Foranstaltning, og jeg vil med al Iver

og Interesse støtte den. Det maa siges at være ganske overordentlig heldigt, at Folk, som afsone en mangeaarig Tugthusstraf, henimod dens Slutning kunne faa Lejlighed til at arbejde enten paa den jydskede Hede, som de kunne et andet Sted, eller i Kølseng Mergelleje. Efter det personlige Indtryk, jeg har faaet ved at se Arbejdet begge Steder, maa jeg sige, at jeg kan afgive det Vidnesbyrd, at det synes overordentlig godt ordnet begge Steder, men at Arbejdet ved Kølseng Mergelleje maaske er det, som er bedst egnet til sit Formaal, nemlig først at tilvænne den, som har opholdt sig i mange Aar i Tugthuset, til Arbejde i fri Luft og dernæst at hærde ham saaledes, at hans Legemskræfter, naar han bliver frigiven, ere tilstrækkeligt udviklede til, at han virkelig kan deltage i legemligt Arbejde, saaledes, at han kan erhverve sit Underhold derved. Det er klart, at dersom en Mand har siddet 4—6 Aar i Tugthuset og været indelukket hele Tiden ved en Vævestol eller en Strikkesmaskine, er han, naar han en Dag bliver løsladt, saa afslappet og afkræftet, at han ikke kan paatage sig legemligt Arbejde i fri Luft i et saadant Omfang, at han kan ernære sig derved. Naar Fangen derimod har været en Sommer eller to ved Kølseng Mergelleje og har deltaget i det ret haarde Arbejde, der skal gøres der, vil han have Kræfter nok til, hvis han har tilstrækkelig god Villie, at ernære sig ved legemligt Arbejde, naar han bliver sluppen løs. Og det bliver naturligvis endnu mere Tilfældet, hvis det indrettes saaledes, at Fangerne ikke blot kunne være der om Sommeren, men ogsaa kunne blive der om Vinteren. Det anser jeg for særdeles heldigt, og jeg vil endogsaa sige, at hvis de almindelige Erfaringer hos de retshaandhævende Myndigheder maatte tale for, at dette Friluftsarbejde for Fangerne efterhaanden blev udvidet endog i en ret væsentlig Grad, vil jeg til enhver Tid støtte Bestræbelserne for, at dette kan iværksættes paa en forsvarlig Maade.

Jeg kan derfor give min Tilslutning til de to Trediedele af det af Ministeren stillede Forslag, men maa overfor Forslaget om at bygge Fængslet i Nyborg i Stedet for at bygge det i Odense forholde mig indtil videre meget tvivlende og ønske, at det Udvalg, som dette Ting vil nedsætte, maa faa Lejlighed til personlig at undersøge disse Forhold.

Hammerich: Jeg kan ikke ligesom det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den